

Werken met een persoonlijk pedagogisch plan in de gastouder opvang

Josette Hoex en Su'en Verweij-Kwok

Dit is een heruitgave van: Hoex, J. en Verweij-Kwok, S. (2012).
WerkenderWijs! Werken met een persoonlijk pedagogisch plan.
Nederlands Jeugdinstituut/Uitgeverij SWP.

Werken met een persoonlijk pedagogisch plan in de gastouderopvang
Josette Hoex en Su'en Verweij-Kwok

ISBN 978 90 8560 360 3
NUR 847 / THEMA JNE

© 2024 Uitgeverij SWP, Amsterdam

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Woord vooraf

Als we in Nederland over kinderopvang praten gaat het meestal over kinderdagverblijven. Soms gaat het ook over buitenschoolse opvang of over peuterspeelzalen. En héél soms gaat het over gastouderopvang. Veel politici die zich bezighouden met wettelijke regels vinden de gastouderopvang maar een ‘lastig zusje’ binnen het werkveld kinderopvang. Dat geldt trouwens ook voor veel ouders, collega’s in kindercentra en ondersteunende organisaties. Het is veel makkelijker om te praten over een kinderdagverblijf dan over gastouderopvang. Iedereen snapt ongeveer wel wat er op een dagverblijf of speelzaal gebeurt, maar wat gebeurt er nou bij een gastouder?

Het werk van een gastouder is voor een buitenstaander ‘onzichtbaar’. Nou ja, natuurlijk zie je wel een mevrouw met twee peuters en een baby bij de bakker staan. Maar dat kunnen ook haar eigen kinderen zijn. Of haar kleinkinderen. Of logeetjes. Aan niets is te zien dat die mevrouw aan het werk is. Aan niets is te zien dat hier een professionele gastouder bezig is met kinderopvang.

In 2023 werden ongeveer 84.000 kinderen opgevangen door een gastouder.¹ Hoewel gastouderopvang voor de meeste mensen een ‘onzichtbare’ vorm van kinderopvang is, is het dus zeker geen kleine of onbelangrijke vorm.

Opvang met een opdracht

Gastouderopvang is een van de drie officiële vormen van kinderopvang in Nederland, naast kinderdagverblijven en buitenschoolse opvang. De overheid betaalt via het belastingstelsel mee aan de opvangkosten. Omdat het over de opvoeding en ontwikkeling van jonge kinderen gaat, stelt de overheid kwaliteitseisen aan de officiële opvangvormen.

1 <https://tinyurl.com/KNGO-rapportage2023>

In de Wet kinderopvang (2005) staat dat een kinderopvangaanbieder moet zorgen voor:

***Verantwoorde kinderopvang,
die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling
van het kind in een veilige en gezonde omgeving.***

Dit geldt ook voor gastouders. In iedere gemeente controleert de GGD of het gastouderbureau en de gastouders aan de kwaliteitseisen van de overheid voldoen.

Opvang volgens een plan

Dit boek helpt je om over jouw werk na te denken. Wat is belangrijk voor kinderen? Waarom is dat belangrijk? Wat kan ik daar als gastouder aan bijdragen? Wat stem ik af en wissel ik uit met de ouders? En met welke vragen en zorgen kan ik bij het gastouderbureau terecht?

In dit boek vind je informatie over de manier waarop je met deze vragen kunt omgaan. Het helpt je om jouw eigen *persoonlijk pedagogisch (werk)plan* te maken: een plan van aanpak dat houvast geeft bij beslissingen die je neemt in de omgang met gastkinderen. Het helpt om je eigen werk zichtbaar te maken, voor jezelf maar ook in het contact met ouders en het gastouderbureau. Want een plan van aanpak is ook een 'praatpapier'; als je duidelijk maakt wat je gaat doen kunnen ouders en gastouderbureau daarop reageren. En dat zet je opnieuw aan het denken. Zo blijft jouw werk in beweging en sta je altijd open voor verbetering van jouw aanpak.

En nee, het is geen receptenboek waarin staat hoe je de perfecte gastouder kunt worden. Wij zijn ervan overtuigd dat je daar zelf de beste ideeën voor hebt. Ideeën die passen bij jouw persoon, jouw talenten, jouw situatie, jouw gezin en jouw gastkinderen en ouders.

Wij wensen onze lezers veel inspiratie en plezier bij het maken van en het werken met hun eigen persoonlijk pedagogisch plan!

Josette Hoex en Su'en Verweij-Kwok

Inhoud

Inleiding	9
Leeswijzer	11
1 Verantwoorde gastouderopvang	13
1.1 Professioneel werken binnen de Wet kinderopvang	13
1.2 Pedagogisch kader gastouderopvang	14
2 Manieren om aan kwaliteit te werken	21
2.1 Vier pedagogische basisdoelen	21
2.2 Vijf vormen van pedagogische inzet	23
2.3 Pedagogische kwaliteit in een schema	26
3 Jouw persoonlijk pedagogisch plan	31
3.1 Waarom een pedagogisch plan?	31
3.2 Zo pak je het aan	33
3.3 Pedagogische vragen	35
4 In gesprek	63
4.1 In gesprek met het gastouderbureau	63
4.2 In gesprek met ouders	64
4.3 In gesprek met gastkinderen	67
Bijlage Meer weten?	70

Inleiding

Dit boek wil gastouders helpen om na te denken over hun werk. Het werk van een gastouder is belangrijk en serieus. Zij² is verantwoordelijk voor een prettige opvangomgeving waar kinderen kunnen spelen en leren. Kinderen moeten de kans krijgen om te ontdekken wat ze al kunnen, om te oefenen wat ze nog niet kunnen en om op avontuur te gaan naar alles wat nieuw en anders is. Gastouderschap is een pedagogisch beroep; het contact tussen de gastouder en een kind staat centraal. Dankzij een positief, respectvol en open contact tussen gastouder en kind ontstaat een prettige en waardevolle opvangsituatie.

Een gastouder werkt iedere dag opnieuw aan een opvangomgeving die goed en van waarde is voor de ontwikkeling van haar gastkinderen. Dat is haar opdracht, daarin laat zij haar professionele kwaliteit van werken zien. Zo'n opvangomgeving ontstaat niet zomaar. Een gastouder denkt na over de manier waarop zij een goede opvang organiseert: stimulerend en ondersteunend voor de kinderen en naar tevredenheid van de ouders, die immers ook voor de opvang betalen.

2 We hebben ervoor gekozen de gastouder in de vrouwelijke vorm aan te spreken. Hopelijk hebben de schaarse mannelijke gastouders hiervoor begrip!

Leeswijzer

Wat vind je in dit boek?

In hoofdstuk 1 *Verantwoorde gastouderopvang* staat achtergrondinformatie over de *Wet kinderopvang* en het *Pedagogisch kader gastouderopvang*. Wat vraagt de wet van je als gastouder? En welke pedagogische kapstok gebruikt de kinderopvang om over het werk na te denken?

In hoofdstuk 2 *Vijfvormen van pedagogische inzet* vind je uitleg over jouw 'gereedschapskist'. Welke vormen van aanpak en inzet zijn er die je in jouw werk kunt gebruiken?

In hoofdstuk 3 *Je persoonlijk pedagogisch plan* ga je zelf aan de slag. Stap voor stap krijg je instructie en informatie. Het resultaat is je eigen plan van aanpak.

In hoofdstuk 4 *In gesprek* lees je hoe je het persoonlijk pedagogisch plan kunt gebruiken in gesprekken met ouders en met het gastouderbureau. Je kunt het zelfs gebruiken in overlegjes met je (schoolgaande) gastkinderen. Uiteraard maak je zo'n plan niet om ergens in de kast te leggen. Door je plan te gebruiken blijf je in gesprek en op zoek naar verbetering!

